

ní skupiny divadla Semafor skvělou atmosféru. Písně z dílny Jiřího Šlitra, Jiřího Suchého, ale i Jana Wericha, Jiřího Voskovce a Jaroslava Ježka si od publika vysloužily velký potlesk a uznání.

Benefiční koncert S jarem za ruku je také už tradičně příležitostí pro předání „zvonečku vděčnosti“. Dostávají jej lidé, kteří se výrazněji zasloužili o to, aby Tyfloservis mohl fungovat. Zvoneček s pořadovým číslem 10 převzal **Jan Příborský**, který se významně podílel na samotném formování Tyfloservisu a jeho služeb pro lidi s těžkým zrakovým handicapem. Několik let také vedl krajské středisko Tyfloservisu v Olomouci a působil ve správní radě.

Ačkoli je třináctka často považována za nešťastné číslo, 13. ročník koncertu S jarem za ruku jistě takový nebyl, naopak naplnil mnoho hostů radostí a energií. ■

Petra Kodlová

■ **Návštěva z Polska** ■

Od 18. května do 7. června pobývaly v Praze na pozvání SONS čtyři dámy z polské organizace zrakově postižených. Třítýdenního pobytu se zúčastnily dvě nevidomé dobrovolnice a jejich slabozraké průvodkyně.

Mezinárodní výměnný pobyt se opět uskutečnil díky grantu z dobrovolnického projektu Grundtvig, vyhlášeného Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy. Tato aktivita podporuje bilaterální výměnu dobrovolníků nad 50 let. Cílem projektu je umožnit občanům evropských zemí vyzkoušet si v rámci programu celoživotního vzdělávání dobrovolnickou práci v zahraničí.

Dvojice se před cestou do Prahy neznaly. Průvodkyně **Krystyna Korolczuk (63)** vyjela z Bialystoku (téměř třistatisíco-

vé město na severovýchodě Polska), dobrovolnice **Jadwiga Wiatrowska** (68) ze Sandomierze (město leží na východě Polska a má cca 81 000 obyvatel). Druhá dobrovolnice **Krystyna Franaszek** (66) přijela ze Szczytna (Štětína, přístavního města na řece Odře na severozápadě země, které má přes 400 000 obyvatel). Její průvodkyně **Henryka Jura** (73) přistoupila do stejného vlaku v Katovicích. Bydlí na jihu země v Czestochowe (Čenstochová – město s necelými 250 000 obyvateli, které se pyšní slavnou ikonou Panny Marie Čenstochovské).

V pražském sídle SONS přivítal polskou návštěvu prezident **Mgr. Václav Polášek**. V hlavním městě byly návštěvnice ubytované v Pobytovém, rehabilitačním a rekvalifikačním středisku pro nevidomé Dědina, kde se mohly důkladně seznámit s pracovními aktivitami zdejších klientů. *„Chtěly bychom Dědině moc poděkovat. Ubytování bylo vynikající a velmi se nám líbily věci, které zde vyrábějí například z kartonu nebo dalších materiálů,“* pochválila hostitele Krystyna Franaszek.

V domě SONS se polské dámy zabývaly pomocnými administrativními činnostmi. Kromě toho zvládly také navštívit řadu památek. Prošly samozřejmě Hradčany i Karlův most. *„Historii Prahy nám navíc sám do sebe v naší rodné řeči přiblížil Kamil Bodzik, student historie, kterého jsme tu poznaly v Polském institutu. Upozornil nás i na moc pěkné představení studentů konzervatoře, na které jsme se šly podívat do Divadla v Korunní,“* netajila nadšení Krystyna Korolczuk.

Paní Krystyna se nám svěřila, že do divadla nebo při sledování televize používá lupové brýle. *„Často využívám i speciální počítačové programy pro slabozraké a diktafon,“* popsala aktivní usměvavá dáma, která je v Bialystoku zaměstnaná v kanceláři tamějšího „kola“ (*polská obdoba naší odbočky* – pozn. red.). Zabývá se zejména vyhledáváním nejrůznějších informací, které jsou pro zrakově postižené užitečné.

Její životní náplní a radostí je navíc ochotnické divadlo. Před osmi lety založila divadelní soubor, který se pravidelně schází dvakrát týdně na zkouškách. Zrakově postižení amatérští herci se již zúčastnili několika divadelních festivalů, a zaznamenali velký úspěch dokonce i v konkurenci souborů tzv. „zdravých“ divadelníků. *„Na repertoáru máme například hry polských klasiků, Gogolovu Ženitbu nebo divadelní adaptaci známého britského komediálního seriálu Haló, haló,“* popsala zaníceně paní Krystyna, která se na jevišti potkává i se svým synem Kacperem. Je dokonce autorkou tří scénářů. Kromě divadla zpívá ve skupině s názvem Szept, zajímá se o tanec a vážnou hudbu.

„Dělám u nás v podstatě obdobnou práci jako Krystyna,“ přiblížila nám pedagožka Jadwiga Wiatrowska. *„Značnou část života, celých 31 let, jsem pracovala ve školství. Učila jsem malé školáky od první do třetí třídy a také ruský jazyk,“* popsala „emeritní učitelka“, která se nyní naplno věnuje práci pro nevidomé kolegy. Život v místním „kole“ paní Jadwigu velmi naplňuje.

„Práce v kole mi zabere celý den, a tak už bohužel nemám moc času na další zájmy,“ svěřila se skromná a vlídná dáma, která trpí od narození onemocněním sítnice. *„Zhoršuje se to, teď už vidím jen trošku a nemůžu sama číst, musím používat lupu a také diktafon,“* konstatuje statečná žena. Velkou oporou je jí manžel Tomáš, s nímž vychovala dva potomky, dnes dospělého syna a dceru, kteří již založili vlastní rodiny.

Dobrovolnice ze Štětína Krystyna Franaszek se dříve věnovala také pedagogické profesi. Jejím oborem je němčina a švédština. Nejprve pracovala ve škole, ale poté, co jí vrozená genetická dispozice zcela připravila o zrak, zůstala věrná především kulturně osvětové práci. Nyní bydlí se svou dospělou dcerou Danutou. S bílou holí se dokáže dobře orientovat i v okolí svého domova a na cestách do práce. Lupa na čtení už pro ni ztratila

význam, z pomůcek pro nevidomé je pro ni užitečný zvláště diktafon.

„Naše kolo sdružuje 140 osob na jeho úkolem je řešení nejrůznějších problémů našich členů ve všech sférách, at' už jde o sociální a zdravotní problematiku či o finance,“ popsala paní Krystyna. Kromě zodpovědného přístupu k práci je pro milou dámu, ozdobenou šňůrkou bílých korálků, charakteristická i jedna téměř nečekaná záliba. Vášnivě ráda hraje karty a úspěšně se účastní turnajů v bridži pro nevidomé. *„U vás mě velmi zaujala nová hra Qardo, rádi bychom ji rozšířili i v Polsku,“* plánuje nadšeně.

Průvodkyně paní Krystyny, Henryka Jura, má za sebou také dlouholeté soužití s oční chorobou. *„Onemocněla jsem v roce 1972, byl mi diagnostikovaný velký nitrooční tlak a léčila jsem se v Krakově,“* vzpomíná. Paní Henryka dnes již žije sama. Před šesti lety ovdověla a její dvě dospělé dcery, Dorota a Jadwiga, už mají vlastní profese a rodiny.

„Všechno si zvládnou obstarat,“ podotýká energická dáma s růžovým šálem, která je v místním kole v Czestochowe duší kulturního a společenského života. S velkým zaujetím se věnuje práci v kulturní komisi *„Organizujeme pro naše členy různé zájezdy do divadel, večírky a setkávání. Jednou týdně se u nás schází pěvecký sbor Špetlica. Velmi oblíbený je i sportovní klub, který má šachovou a střeleckou sekci,“* popisuje.

„Jsme unavené, ale šťastné,“ loučila se s Prahou a přáteli v SONS paní Henryka. *„Děkujeme za krásný pobyt a za to, jak se nám všichni po celou dobu krásně věnovali. Byly jsme tu velmi spokojené,“* dodala.

„Po návratu chceme uspořádat setkání s našimi členy a povědět jim, co jsme v Čechách zažily, jaká je struktura SONS, co je u vás lepší i to, jak je zajímavá historie Prahy,“ plánovala před odjezdem Kristyna Franaszek. ■

Tatána Králová

Poznámka:

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské unie. Za obsah publikací (sdělení) odpovídá výlučně autor. Publikace (sdělení) nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Informace a odpovědi na dotazy ze Sociálně právní poradny SONS – 8

V rubrice z naší poradny na tento měsíc naleznete informace o výhodách spojených s průkazem ZTP a ZTP/P při přepravě do zahraničí a zprávy o jednání sociálně-právní komise SONS ČR.

Několika čtenáři jsem byl v poslední době dotazován, jaké slevy lze z titulu průkazu ZTP či ZTP/P uplatnit při cestách do zahraničí. Jsem si vědom, že ti, kteří si články z naší rubriky archivují, již tuto informaci mají k dispozici z únorového článku z roku 2013. I přesto se mi jeví jako užitečné tyto informace znovu zopakovat, ačkoliv budou takřka totožné.

Při cestách do zahraničí nelze uplatnit žádné slevy na jízdném z titulu držení průkazu TP, ZTP či ZTP/P v letadle ani v autobuse, tedy alespoň ne v žádném masovém měřítku. Samozřejmě není vyloučeno, že se najde nějaký přepravce, český, přepravu do zahraničí poskytující, nebo zahraniční, který českému držiteli jednoho z výše uvedených průkazů slevu na jízdném poskytne, ale zde půjde spíše o čestnou výjimku.

Jinak je tomu ale na železnici. České dráhy, a. s., jsou smluvní stranou mezinárodní dohody, která slevy na železnici poskytuje, a to pro průvodce nebo vodící psy nevidomých cestujících. Nevidomý tedy platí plné jízdné a jeho průvodce nebo vodící pes, nikoliv oba, cestují zdarma. Pro možnost využití této slevy platí několik podmínek: